

Oponentský posudok vymenúvacieho konania doc. Viktórie Liashuk, CSc.,
za profesorku v študijnom odbore *Všeobecná jazykoveda*

Vedeckovýskumná, publikačná, pedagogická a organizačná akademická činnosť doc. V. Liashuk je rozsiahla a všestranná, ktorá svedčí o zrelej vedeckej a pedagogickej osobnosti. Inaugurantka spĺňa a vo väčšine položiek vysoko prekračuje minimálne stanovené kritériá na vymenovanie za profesorku v odbore 2.1.33 všeobecná jazykoveda: vedecké monografie – požadovaný počet 2, skutočnosť 4 (dve v zahraničných vydavateľstvách a dve v domácich slovenských vydavateľstvách); vedecké práce – požadované 40, skutočnosť 68; vysokoškolské učebnice, skriptá a učebné texty – požadovaný počet 2, skutočnosť 6; odborné knižné práce, učebnice pre základné a stredné školy – požadovaný počet 2, skutočnosť 10; ohlasy na publikačnú činnosť spolu – požadovaný počet 60, skutočnosť 96.

Odborný a osobnostný rozvoj doc. V. Liashuk je spätý s Bieloruskou štátnou univerzitou v Minsku, ktorú absolvovala v roku 1985 a následne pokračovala v dennom doktorandskom štúdiu. Kandidátsku dizertačnú prácu úspešne obhájila v roku 1993, titul docent v odbore Lingvistika získala v roku 2000.

Pedagogická činnosť doc. V. Liashuk, CSc., sa preferenčne realizuje v oblasti lexikológie, frazeológie, štylistiky, gramatiky a bieloruského jazyka. Ako školiteľka diplomových prác a troch ukončených dizertačných prác si postupne vychováva svoju vedeckú školu. Je **autorkou** vysokoškolskej učebnice pre slovenských študentov *Ruská lexikológia: aktívna komunikácia* (2021), *Literárna veda pre zahraničných rusistov: komplexná učebnica pre študentov filologických odborov* (2015); **spoluautorkou** učebnice *Ruská štylistika – aktívna komunikácia: praktický kurz* (2020), *Lexika ruského jazyka v synchronii a diachronii: antológia učebných textov a ich interpretácia* (2013), *Aktuálna lexika ruského a slovenského jazyka ako odraz spoločenských zmien* (2010). Publikované učebnice a skriptá výstižne charakterizujú vedeckú a odbornú orientáciu uchádzačky.

Doc. V. Liashuk je zakladateľkou bieloruského lektorátu na Prešovskej univerzite, ktorý vznikol v akademickom roku 1996–1997. Prispela k rozvoju bieloruských štúdií a vo svojej vedeckej činnosti **sa zameriava na výskum** typológie spisovných jazykov v širšom slovanskom kontexte, otázok všeobecnej jazykovedy a štylistiky; výskum typológie bieloruských a slovenských folklórnych textov, metodiku výučby bieloruského jazyka ako cudzieho, na umelecký a odborný preklad.

Vo svojich **vedeckých prácach** venuje veľkú pozornosť konfrontačnému výskumu slovanských jazykov. Z mnohých publikačných výstupov by som rada vyzdvihla najmä monografiu *Folklórny vektor v kodifikácii bieloruského a slovenského jazyka* (2009), v ktorej poukazuje na miesto slovesného folklóru v procese kodifikácie spisovných jazykov v národných spoločenstvách Slovanov. Za východiskovú a zároveň aj konfrontačnú základňu si autorka vybrala dva typologicky i geneticky príbuzné slovanské jazyky – bieloruský a slovenský. Dlhoročný komparatívny výskum v tejto špecifickej oblasti V. Liashuk zhrnula do podoby syntetizujúcej publikácie, ktorá je zameraná na výskum jazykových prostriedkov v oblasti ľudovej slovesnej kultúry v bieloruskom a slovenskom jazykovom prostredí. Jadro publikácie tvoria analýzy publikovaných bieloruských a slovenských textov ľudových rozprávok, na základe ktorých sa V. Liashuk pokúša charakterizovať špecifiká i univerzálne prvky v procese transformácie folklórnej zložky do spisovných jazykov. Zo širokého spektra žánrov slovesného folklóru sa autorka publikácie zamerala na ľudovú rozprávku, ktorá sa stala materiálou bázou pri sledovaní vzťahu jazykových prostriedkov folklórneho textu a kodifikovanej podoby spisovného jazyka. Prezentovaná práca prináša zaujímavý komparačný prierez najstarších zberateľských metód a spôsobov zapisovania ľudovej prózy nielen u Slovákov, Bielorusov a Rusov, ale aj u Poliakov a Srbov.

V monografickej práci *Teória slovanských spisovných jazykov v diachrónii a synchronii* (2017) skúma teoretické otázky slovanských spisovných jazykov vychádzajúc z Téz Pražského lingvistického krúžku rozpracovaných v jednotlivých národných jazykoch poprednými slavistami najmä v druhej polovici 20. storočia. Celý text monografie sa zameriava na spisovný jazyk v parametroch diachrónie a synchronie, spisovný jazyk a jeho základné princípy, teóriu spisovného jazyka, dejiny a teóriu spisovného jazyka – vzťah a spätosť pojmov, terminologický systém slovanských spisovných jazykov, kultúru jazyka a reči, typológiu slovanských spisovných jazykov, spisovný jazyk a umeleckú literatúru. Kým v jednotlivých národných jazykoch je teória spisovného jazyka rozpracovaná izolovane, autorka problematiku pojala komplexne, teda v kontexte slovanských jazykov s dôrazom na východoslovanský a západoslovanský jazykový a kultúrny areál.

Výsledky vedeckej práce prezentované v jednotlivých publikáciách inaugurantky boli navrhnuté a overené v mnohých projektoch. V predložennom portfóliu figuruje 8 projektov (VEGA a KEGA), v ktorých uchádzačka vystupovala ako zodpovedná riešiteľka, zástupkyňa zodpovedného riešiteľa a spoluriešiteľka; 5 projektov financovaných z fondov EÚ zameraných na zvyšovanie kvality vzdelávania, profesijný a kariérny rast pedagogických zamestnancov, skvalitňovanie prekladateľsko-tlmočnickej práce a i. Uchádzačka bola zapojená aj do 4

medzinárodných projektov a projektu Úradu vlády SR. Projektová činnosť uchádzačky svedčí o kvalite výskumu a jeho výsledkov ocenených grantovými agentúrami.

Doc. V. Liashuk prispela k popularizácii bieloruského jazyka, literatúry a kultúry na Slovensku a k popularizácii slovenského jazyka v Bielorusku. Svedčia o tom jej práce publikované v prestížnych slavistických časopisoch a zborníkoch, ale aj preklady odborných a umeleckých textov z bieloruštiny do slovenčiny a naopak. Veľký ohlas mala jej vedecká štúdia napísaná v spoluautorstve *Slovensko-bieloruské vzťahy: stav a perspektívy výskumu* (2012), v ktorej predstavila pohľad na slovensko-bieloruské jazykové a literárne vzťahy. Pozornosť upriamila na kultúrne kontakty, umelecké preklady, texty slovenských a bieloruských ľudových rozprávok.

Vedeckú činnosť inaugurančky dopĺňajú hodnotné aktivity v edičnej a organizátorskej oblasti, členstvá vo významných vedeckých a akademických grémiách. Lingvistická komunita ju akceptuje ako výraznú vedeckú a pedagogickú osobnosť, ktorej výsledky vedeckého bádania sa pretavili aj do didaktiky a pedagogickej praxe. K jej osobnostnému rastu zreteľne prispeli kontakty s viacerými akademickými a univerzitnými pracoviskami, realizované uchádzačkou formou študijných a prednáškových pobytov, aktívnou účasťou na vedeckých konferenciách a na riešení výskumných projektov.

Na základe dôkladného posúdenia kvantitatívnych a kvalitatívnych parametrov vedeckej a pedagogickej činnosti inaugurančky odporúčam, aby **doc. Viktórii Liashuk, CSc.**, bol po úspešnom inauguračnom konaní a po splnení všetkých vysokoškolskou legislatívou predpísaných podmienok udelený akademický titul profesor v študijnom odbore všeobecná jazykoveda.

V Prešove 21. 6. 2022

Prof. PhDr. Mária Čižmárová, CSc.